

Vissza a szabad kritikához.

Teljes kudarc érte a bizalmi tanács intézményét, amin egy pillanatig sem lehet csodálkozni. Maga az intézmény saját méhében hordta végzetét; elgondolása tulságosan merész és irracionális volt; nem is érhetne más sors, mint a keserű bukás. Ezért az ellenzéki vezérek legfeljebb önmaguknak tehetnének szemrehányást. Parlamenti élet keretén belül lehetetlen az ellenzék politikai szerepét másban, mint a kritika szabad kifejtésében elképzelni. A bizalmi tanács tagjai sokkal többet akartak ennél. Ők nem bírálni, hanem diktálni akartak, értvén ezt olyformán, hogy a külügyminisztert utasításokkal láthassák el a jövőre nézve. Burián nem kért ebből a külpolitikai iskolából s mivel a magyar ellenzék fáradozása ezen a téren kárba veszett, most ad audiendum verbum kívánja delegációk elé idézni a renitens külügyminisztert.

„Lábhoz tett fegyverrel némán hallgatjuk a vádakát,” — mondta a képviselőházban gróf Tisza István miniszterelnök, amikor a lemondott ellenzéki bizalmi férfiak szemrehányás-zuhataga elhőmpölygött a lábai előtt. A kormányelnöknek talán csak néhány tény kellett volna a képviselőház elé tárni és akkor lefegyverezi Andrásyt, Apponyit és Rakovszkyt; azonban hallgatott és lábhoz tett manlicherrel türtte a bírálatok haragos szóáradatát. A szavaiból, a beszéde alaphangjából azonban kiérezhető az a mélységes és őszinte fájdalom, amely a magyar haza boldogságáért aggódó lelkét áthatja, látva az ellenzék legkiválóbb férfiainak a sajnálatos eltévelyedését.

Az elhangzott nyilatkozatok szerint az ellenzék bizalmi férfiai azért vonultak vissza titkos ellenőrzői hivatásuk gyakorlásától, mert a külügyminiszter részéről bizalmatlanságot tapasztaltak és mert nem kapták meg a lehetőségét annak, hogy a monarchia külpolitikájának irányításában részt vehessenek. Ha emlékeztünk nem csal, a bizalmi férfiak néhány héttel ezelőtt a parlament előtt kijelentették, hogy a tisztük nem egyéb, minthogy a királyt a nemzet és az ellenzék hangulatáról olykor közvetlenül informálják és az ország intézőitől a helyzetről intim felvilágosításokat fogadjanak el. Arról nem volt szó, hogy a bizalmi férfiak a delegáció felöltségrevonó feladatát is vállalják és külpolitikánkat nyilvános ellenőrzés nélkül tényleg irányítsák is. A miniszterelnök szerint a bizalmi tanács „bizonyos téves felfogások” utvesztőjébe került.

Nem árulták el, hogy a külügyminiszter milyen kérdésekre tagadta meg a választ és miben látták megnyilvánulni a magyar származású Burián bizalmatlanságát. Nem ismerjük a legsúlyosabb helyzetben kormányra került Burián érzékenységének hőfokát, azonban emberileg még azt is meg tudnánk érteni, ha tényleg nem fogadta volna örömmel az alkotmányon kívüli bizalmi tanácsot. Lehetetlenség tehát tiszta képet alkotni a magyar história eme nevezetes fordulataról.

A hirtelen jött ellenzéki irányváltás után csak azt lehet megállapítani, hogy az ellenzék végre eljutott az egyedül lehetséges megoldáshoz. Hogy fog-e a legkényesebb kérdések nagy publicitása a nemzet harctéri és politikai küzdelmének használni. — ez viszont olyan kérdés, melyet az ellenzék valószínűleg ismét csak akkor fog meggondolni, amikor befejezett tények elé állította önmagát, amikor tehát a nemzet legfeljebb azt mondhatja Sonninóval: Már késő!

Az orosz harctéren nem volt jelentős esemény.

BUDAPEST, augusztus 24. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Az orosz harctéren néhány kis sikeres előtéri vállalkozáson kívül sem Károly főherceg lovassági tábornok haderőinél, sem Hindenburg vezértábornagy arcvonalán, nem történt jelentős esemény.

HÖFER altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

BERLIN, augusztus 24. A nagy főhadiszállás jelenti: Eltekintve orosz előcsapatok ellen irányuló sikeres kisebb vállalkozásainktól, amelyeknél foglyokat és zsákmányt szállítottunk be, lényeges jelenteni való nincs.

LEGFÖBB HADVEZETŐSÉG.
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Az angolok és franciák újabb erőfeszítései meghiusultak.

BERLIN, augusztus 24. A nagy főhadiszállás jelenti: A Sommetől északra tegnap este és éjjel az ellenségnek újabb erőlködéseit meghiusítottuk. Az angolok támadásait ismét a Thiepval és Pozieres között előrehajló iv ellen, valamint Guillemont körüli állásaink ellen irányították. Maurepas mellett és különösen e helységtől délre nagy francia erőket részben komoly harc után visszavertünk.

A Maastól jobbra a Thiaumont Fleury

szakaszon, a Chapitreben és az erdős hegységben az ágyuharc hevessége délután lényegesen fokozódott. Többszörös francia támadások Thiaumont erődtől délre összeomlottak.

Az utóbbi napokban Bazenlin és Peronnestől nyugatra légiharcban Rischebourg és Labasse vidékén elhárító tüziunkkel le-szedtünk egy-egy ellenséges repülőgépet.

LEGFÖBB HADVEZETŐSÉG.
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

A román helyzet.

Lausanne, augusztus 24. A francia Svájcban az a hír terjedt el, hogy Románia augusztus utolsó napjaiban föltétlenül beavatkozik a háborúba, a négyesszövetség oldalán. Missir Vazul, a román szenátus elnöke, aki a laussanei Beau Rivage Palace-szállóban tartózkodik, erre vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette:

— Exponált állásomnál fogva csak természetes, hogy Románia politikai terveiről nem tehetek kijelentést. Egyébként azonban még otthon sem tudják, milyen álláspontra fog Románia helyezkedni s talán még királyunk sem adhatna ilyen kérdésre határozott feletet. Annyi azonban valószínű, hogy a közel jövőben nem lépünk a háborús országok közé és olyan hamarosan semmiesetre sem, amint azt itt a kósza hírek beszélik.

Románia sem Németország, sem Franciaország, sem Anglia kedvéért nem fog háborúba keveredni, polgáraink ezreit nem áldozzuk fel idegen érdekekért. Ha biztos kilátások nélkül háborúba keverednénk, úgy járnánk, mint Belgium és Szerbia, melyek rengeteg szenvedések árán nyerhetik esetleg vissza függetlenségüket.

A román szenátus elnöke kijelentette, hogy Laussanéból néhány hétre Biarritzba utazik, de el van készülve arra is, hogy egy távirat bármikor hazaszólítja.

Bukarest, augusztus 24. A bukaresti lapok jelentik: Iliescu L. tábornok, a hadügyminisztérium államtitkára hosszabb ideig dolgozott Hammerstein báró ezredessel, a német követség katonai attaséjával.

Bukarest, augusztus 24. A bolgárok és a németek előnyomulása itt leplezhetlen hatást tett. A főlhivatalos Indépendance Roumaine ma vezércikkében foglalkozik az eseményekkel. A komoly román lapok nem titkolják, hogy a győzelmes bolgár offenzíva az egész román népre igen nagy hatást gya-

korol. Az antant-barát lapok ezt is érvnek használják fel arra, hogy Görögország példájával bizonyítgassák a semlegesség lehetetlenségét, elfelejtve, hogy ha Venizelosz nem hívta volna az antantot Görögországba, a bolgárok sem mentek volna oda. A józan közvélemény most látja, hogy mily helyes volt Bratianu politikája, hogy nem siettette az eseményeket.

Az olaszok blokálni akarják Eszakepiruszt.

Lugano, augusztus 24. Athéni jelentés szerint a Patrisz azt írja, hogy az olaszok a macedóniai hadműveletekben oly megállapodás alapján vesznek részt, amely Romániának a világháborúban való beavatkozását biztosítja. Az Embrosz szerint az olaszok Epirusz északi részébe vannak rendelve, ahol a valonai olasz csapatok előőrseivel fognak találkozni s így blokálni fogják egész Észak-epiruszt. Nem tagadható, teszi hozzá a Corriere della Sera tudósítója, hogy a váratlan olasz intervenció, amely a görög aspirációkkal ellenkezik, a közvélemény egy részében nagy haragot keltett, különösen mert a görög sajtó egy része hozzászoktatta a közvéleményt ahhoz, hogy az olasz hadsereget megvettendőnek bélyegezze.

A helyzet Athénben.

Lugano, augusztus 24. Corriere della Sera levelezője szerint Athénben nagyon nyugtalanító a helyzet. A miniszteri tanács csaknem állandóan együtt van. Zaimisz miniszterelnök hosszasan tanácskozott Duzmanisszal, a vezérkar főnökével és ennek helyettesével, Metaxával. E tanácskozás alatt Elliot angol követ az előszobában várakozott, hogy Zaimisszal beszélhessen. A német követség közölte, hogy Görögországnak Kelet-Macedónián való felségjogai az invázió el-lenére is érintetlenek maradnak. Ez a közlés, mint az olasz lap jelenti, a legnagyobb feltűnést kelti.